

olyan családból származik, a hol nevelésről alig lehet szó, önzése valóban brutális formát ölt s egész a gonosz-
tevőig fejlődik.

Lombroso Cesare, a világhírű turíni professor pedig így nyilatkozik: „A gyermekek általában hazugok, makacsok, fellobbanók, erőszakosak, lusták. Mind szívtelenek. Vonalmuk mindig érdeken alapszik. Alig van bennük erkölcsi érzés...”

Sok éles megfigyelés, de sok tévedés is van ezekben a nagy tudakossággal kidobott veledésekben.

Mégsem ennyire állat a gyermek lény. De tény, hogy lelki szemei meg vakok, s minden gyermek tokozottabban, öntudatlanul hajlik a bűnözésre, s menthetlenül bele is esik, ha arra predestinálják a körülmények.

Ha elhagyatott! Lám itt van a gyermekvédelem szükségességének lélektani magyarázata.

A gyermek- és ifjuskorúak által elkövetett bűncselekmények között a legnagyobb számban a lopás, utána a testi sértés van képviselve.

Téved, a ki azt hiszi, hogy az ember az anyam-tied fogalmával születik a világra. Meddig tart, míg a gyermek saját énjének tudatára jut, s mennyivel nebezebben megy aztán, míg a kis agyvelő meg tudja érteni, mi az anyám, mi a másé. Mi ebben a kelőtség?

Ki nem kapta magát rajta azon, ha gyermekkorára visszagondol, hogy bár már tudta, mi a lopás — ott-hon szülői körben, iskolában egyaránt verték fejébe — mégis mily szíves örömet, a legesekélyebb megindulás nélkül lopkodott odahaza Gyümölcsös a kamrából, dohányt az apja fiókjából, még pénzt is felmarkolt nagy titokban.

A mi büntető törvénykönyvünk megalkotójáról, a nagy *Csenekiről* mondják, hogy sokszor nevetve mesélte el, mint lopta el tíznegy éves korában az édes apja óráját. Kiszérvetlenül megy aztán bennünk végbe az a fejlődés, mikor már inkább belepusztulnánk, semhogy idegen holmihoz bűnös kezzel nyulnánk.

A tisztességesen nevelt gyermek is esen, hogy ne lopkodna, hát a csavargó, a züllő, az utca porában növő kinek a környezetheli felnőttek jó példával járnak elő?

A lopás után a gyermekek által elkövetett bűncselekmények között a legtöbb százalékban képviselve vannak a testi sértések. A gyermek- s serdülő korban lévő fegyelmegszelenséggel magyarázható ez.

A gyermek nem nyomja el indulatait, haragjának szabad utat enged.

Nagy erőt, nagy ügyességet, nagy megfontolást igénylő bűncselekményeket nem igen követnek el a gyermekek.

Egyszerű a bűnlajstromuk, a bűneik mögött sokszor áll magyarázatul lelki és erkölcsi mivoltuk fejletlensége.

A gyermeknek a bűnös világban jutó szerepéről írva, nem volna teljes fejtetetésünk, ha mint *tamuról* is meg nem emlékeznénk róla.

Figyelembe véve a gyermek tulajdonságait, minő fontosság, súly tulajdonítható a gyermektanunak?

Gyermekek sok tekintetben a legjobb tanúk, mert szenvedélyek vagy érdekeltség náluk nem jöhetnek szóba. Legalább is nem annyira, mint felnőtteknél.

Mindazonáltal a legnagyobb óvatossággal kell fogadni a gyermektanu tanuskodását. Feltétlenül irányadó első sorban a tanúságtétel értékének megbirálásánál a tanuskodó gyermek kora.

Kisgyermekek igen könnyen befolyásolhatók a felnőttektől, azonkívül szűkre szabott a látókörük. Ha azonban ezen túlesünk, igen értékes, fontos nyilatkozatokat várhatunk tőlük.

Egy bajorországi kis városban történt, hogy egy magánosan lakó özvegyasszonyt meggyilkoltak és kirabol-ták. A borzalmas tettek szemtanúja volt egy négy éves lányka.

A függöny mögé bujt ijedtében s dermedten nézte, hogy a „rossz hácsi” kést döfött „vanyuka” mellébe. A gyilkos nagy sietségében észre sem vette a gyermeket.

Néhány napra rá elfogtak egy csavargót a környéken, a kit a szomszédok az özvegyasszony háza tája körül láttak ólálkodni. Tagadtott s szembesítették a kis lánnyal, a ki egyszerre remegni kezdett.

— Jaj, az a rossz hácsi! — kiáltott fel s ajultan összeesett. A csavargó bevallotta bűnét.

Nagyobb gyermekeknél fiú és lány között is kell különbséget tenni. A lány ugyan gyorsabban fejlődik, élénkebb a felfogó s figyelő képessége is, mint az ugyanoly korbéli fiúé, de a fantáziája is nagyobb... össze-zavar könnyen mindent.

Az okos, jól fejlett fiú egyáltalában az elképzelhető legjobb tanu. Az ilyen minden iránt érdeklődik, már van benne egy bizonyos önálló ítélőképesség és valami becsületos igyekezet, hogy a jó ügynek használjon.

Általános szabályul gyermekek tanulásánál végül legyünk mindenkor figyelemmel arra, hogy a szóban forgó ügy mennyire illik sajátos *lábukorukba*. Kézenfekvő, hogy ugyancsak kell különbséget tenni falusi és városi gyermekek között. Egy falusi gyermeknek fogalma sem lehet sokszor a villanyos világításról, viszont a városi gyermek a legegyszerűbb természetes dolgokkal nincs tisztában.

Stanley Hall, orvos Bostonban (Amerika), hat éves gyermekekkel kísérleteket tett, hogy hogy ismerik valóságban az olyan fogalmakat vagy tárgyakat, melyeknek neveit már sűrűen használják beszéd közben. Kiderült, hogy a gyermekekből 14% még soha sem látott csillagot, 45% még nem volt falun, hogy a tejet a tehén adja 20% nem tudta, 50%-uk pedig nem tudta, hogy az égetni való fát a fákból nyerjük. És így tovább.

Igy természetes, hogy ha az a tárgy, ügy vagy jelet, melyről a gyermek tanuskodik, kívül esik a gyermek fogalmi és értelmi köréből — a gyermek tanúsága is ugyancsak értéktelen.

A legjobb órák,

legszilidabb ékszer, egyszerűtől a legdrágábbig, egy készpénz, mint részletfizetésre 10 évi jótállás mellett kaphatók

BRAUSWETTER JÁNOS

művésznél Szegeden.

Javitások 5 évi jótállás mellett.

Arjegyzék ingyen!

A legfontosabb tehát kitudni, hogy azok a körülmények, melyek között felnőtt a gyermek, azok az ismeretek, melyeket már megszerzett, beleillenek-e a fennsörgő kérdésben felolelt fogalmi körbe, vagy sem?

Attól kell mindig függővé tenni egy-egy gyermek tanuságtételének értékét és számbavebetőségét.

Az ellenőrző szolgálat.

Irtá: Virágh László, esendőrszázados.

Mindenek előtt, ha ezzel a szolgálattal bővebben akarunk foglalkozni szükséges, hogy első sorban annak céljával legyünk tisztában.

Célja az, hogy a szolgálatot teljesítő legénység a szolgálat mikénti teljesítésében felügyeltessék. Irányítassék, minden a szolgálat alatt elkövethető mulasztásnak, vagy tiltott cselekménynek gát vetessék, a tapasztalatlanságból elkövetett hibák lebetőleg azonnal helyrehozassanak, oktatás alapjául a gyakorlati szolgálatban való továbbképzésnél felhasználassanak s általában minden irányban a járőrök szolgálat abba a mederbe szoríttassék, melyet a szabályok és utasítások meghatároznak s ez által is elősegíttessék az a cél, melyet a törvény testületünk elő szabott.

Minden olyan ténykedés, mely azt célozza, hogy az előjáró az alárendelt, vagy alantos működését felülvizsgálja és megbírálja, tulajdonképpen nem más, mint ellenőrző szolgálat. Így például a járasparancsnokok és tisztek rendes és általános szemléi vagy ezeknek szolgálatban álló járőrökkel való és véletlen összetalálkozás alkalmávali szolgálati érintkezései ellenőrzések, mégis mert most kiváltképpen az ellenőrző szolgálatok elnevezés alatt ismert azon szolgálatokkal akarunk foglalkozni, melyeket az őrs- és járasparancsnokok bivatvák teljesíteni, az előbbieket magyarázni felesleges.

Ellenőrzés minden testületnél létezik, s így mint szükségszerű valami testületünknel már a szervezés alkalmával behozatott, s azóta is az őrsökön különböző formákban és módon ma is teljesíttetik.

Az ember nem léven tökéletes és hibától ment leny, ha még oly becsületes, józan életű, komoly gondolkodású is, veleszületett gyarlóságánál fogva olykor megbotlik. Egyik a botlás után hamar észretér, a hibát önszántából helyrehozni igyekszik, a másik, ha hibáját azonnal észre nem veszik, újabb botlásokat enged meg magának, s ha botlásának kellő időben gátat nem vetnek, valósággal elszállik.

A sokféle tilalom is ingerlőleg, osábitólag hat az ember lelkületére, s a vele született rosszra való hajlam, a tilost mint valami kedves, jó érzést kiváltó valamit tünteti fel előtte.

Mi emberek tudjuk ezt egymásról, emberekről, s mi emberek rendeztük be mindenütt az életet úgy, hogy cselekedeteink ellenőrzés alatt álljanak.

Hiszen maga a testületünk célja sem más, mint egy folytonos ellenőrzés, mely arra irányul, hogy a bontpolgárokat cselekedeteikben felügyeljük, ha kell megigntoljuk, s törvényes mederbe tereljük.

Természetesen, ha minden ember tökéletes, kizárólag jó hajlamu volna, nem volna meg senkiben a már említett rosszra való hajlam, teljesen felesleges volna az ellenőrzés.

Így ha az őrsparancsnok mindent jól tudna és jól is

csinalna, felesleges volna a járasparancsnok, s így tovább.

De nem így van, s ezért az ellenőrzés nem nélkülözhető és nem is lesz nélkülözhető soha, de hogy a célzott szolgálattal, indokának tisztának, világosnak, alkalmazási módjában a célhoz képest megfelelőnek és az ember emberi voltához simulónak kell lennie és soha sem lehet célirányos, hogy ha az ember emberi mivoltát megalázza, a becsületes törékvést gáncsolja, vagy lohasztja, avagy ha sablonszerűleg alkalmaztatik mindenkivel egyforma módon és időben, mert az emberek nem egyformák, s így cselekményeik, mondjuk szolgálattal működésük a végeredmény szerint is igen különböző.

Ha csak rövid néhány esztendővel előtti állapotra tekintünk is vissza szolgálattunkban, a mai állapothoz képest szembeötlő dolgokat fogunk tapasztalni az őrsön történt, illetve történő ellenőrzéseket illetőleg.

Mi volt a szabály az ellenőrzésekre nézve még ezelőtt csak nyolcz évvel is?

Az, hogy minden őrsparancsnok külszolgálatban álló járőreit kisebb őrsökön négyszer, nagyobb őrsökön hatszor volt köteles havonta ellenőrizni, kisebb őrsöknek számíttatván az öt vagy ennél kevesebb, nagyobbaknak a hat vagy ennél több fővel rendszeresített őrsök, tekintet nélkül arra, hogy ez a rendszeresített lélszám megvolt-e az őrsökön, vagy sem.

E mellett az őrsparancsnoknak pontosan ki kellett számítani, hogy hol mikor ellenőrizheti a járőrt és ehhez képest az időpont meghatározásával kellett az ellenőrző szolgálatot előírnia, a mi már maga lehetlenné tette, hogy az ellenőrzés a célznak megfelelően teljesíttessék, még pedig azért, mert ha az őrsparancsnok számítása nem ütött be, azaz, ha az előírt időben és ponton nem foganatosíthatta az ellenőrzést, bajba került.

Egyrészt azért, mert maga is restelte a dolgot, másrészt meg azért, mert tudta, hogy ezen sikertelenség a hőrére megy, nem ritkán a tisztosság utjáról leterve valótlán adatokkal leplezte a szerinte lényegesnek vélt hibát, vagy pedig a járőrrel előre megbeszélte, hogy hol, mikor fogja ellenőrizni, s így a szolgálattal célra vezető nem lehetett.

Másrészt meg az őrsparancsnoknak az volt a legnagyobb gondja, hogy valahogy az előírt számú ellenőrzések meglegyenek, ejjel is arról almodott, hogy még mennyi ellenőrzése hiányzik.

Ezek azonban a régi állapotnak csak szembeszökőbb fonákéagái, de ezek mellett még apróbbak is léteztek, melyeket, a kik annak idején szolgáltak, jól ismernek.

A mai állapot a multhoz képest lényegesen jobb, a célhoz közelebb áll, s általában tágabb teret biztosít az őrsparancsnok önállóságának. Mégis sokkal jobban szolgálna a cél, ha a tekintetben teljes felelőssége mellett az őrsparancsnoknak teljes önállóság biztosíttatnak, minden korlátozás nélkül e az ellenőrzés kizárólag a szükségszerűséghez és a célhoz képest volna teljesítendő.

Az őrsparancsnoknak kell legjobban tudni, hogy hol, mikor kínálkozik alkalom arra, hogy a járőr tagjai visszaéljenek önállóságukkal, s ő ismeri, hogy embereiben mily mértékben van meg a rosszra való hajlam, s kiket kell gyakrabban s kiket ritkábban ellenőrizni, s fokozottabb képzettségük mellett es a reájuk háramló nagyobb felelősség tudatában szem előtt tartják, hogy

Ha fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal

Beretvás-pastillát

mely 10 perc alatt a legmákosabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban.

Részlet Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

a legjobb, a legmegbízhatóbb csendőr sem hagyható teljesen ellenőrzés nélkül.

Maga a tudat, hogy a csendőr szolgálatában *váratlanul* ellenőriztetik, sok csendőrt tartott már vissza a szabálytalanságtól, s vissza is fog tartani még sokakat, s ez a körülmény, hogy a legtöbb szolgálatot legalább két főből álló járőr teljesít, elősegíti, hogy csendőreink a legtöbb esetben teljes lelkiismeretességgel végezzék szolgálatukat, mert a legtöbb esetben a szabálytalanságra kínálkozó alkalomkor, ha az egyik nem is, de a másik ellentáll a császnak, mely mindkettőjükre egyaránt hozhat kellemetlenséget.

Ezeket az őrsparancsnokoknak mindenesetre tudnia kell, ha a szolgálatát cselirányosan akarja beosztani és végezni.

Nem említek fel más példát csak azt, hogy a csendőrség aránylag csekély létszámával éppen csak a *váratlan és meglepő megjelenésével képes* működési területén a biztonságot fenntartani, s egészen más, mindenesetre tűrhetetlen állapot keletkezne, ha a csendőrség gép-szerűleg egyazon időben jelenne meg az egyes tereptárgyaknál, mert mindenki tudná, hogy a megjelenés két időpontja közötti időben szabad a vásár, rajtütéstől senki sem tartana.

Tehát ezt figyelembe véve a *váratlan meglepő ellenőrzés* szolgálhatja csak a célt.

Ha a kettős járőr rendes körülmények között megbízhatóbb, úgy az egyes járőr kevesbe megbízhatósága kell hogy irányítsa az őrsparancsnok szolgálatát.

Kettős vagy több főből álló járőrök beosztásánál pedig már eleve arra kell törekedni, hogy az egyik, rendszerint a járőrvezető, teljesen megbízható legyen, a ki egyuttal ellenőrzője is lesz a másik, vagy többi járőrtárs cselekedeteinek, s korlátozója rosszra való hajlamainak. Az őrsparancsnok magán könnyít, ha így gondolkodik.

A mai állapot mellett követeljük, hogy az előírt (nem tulzotti) számú ellenőrzések fele éjjel, fele nappal teljesíttessék, s az ellenőrzés az őrskörlet különböző (közeli, távoli és legtávolabbi) pontjain az időjárásra való tekintet nélkül, lehető legtöbb ponton is feljesíttessék akkor, mikor az őrsparancsnok jónak látja és ott, hol az szükségesnek mutatkozik.

És mi a tapasztalat? Az, hogy ezt a régi állapothoz képest igen kedvező helyzetet az őrsparancsnokok inkább felhasználták a sablonosságba, miáltal fáradozásaitak értéktelenné teszik és ezért nem hogy megközelítenék a célt, hanem távolodnak tőle.

A legénységet számtalanszor az előírt pihenő helyen ellenőrzik, alig egy-két kilométer távolságra egymás mellett lévő tereptárgyaknál ismétlik meg az ellenőrzést, s olyan járőröket, melyek megbízhatósága kétségen felül áll, ismételten és ismételten ellenőriznek addig, míg olyan járőröket, melyeket okvetlen előrizni kellene, éppen nem ellenőriznek.

Bizonyos erőltettség látszik ezeken a szolgálatokon azért, mert nem azt a fő célt tartjuk szem előtt, hogy valósággal meggyőződjenek a künn teljesített szolgálat szabályosságáról és sikereségéről.

A nyomról-nyomra való ellenőrzés a járőr ténykedésének megbíráására kiválóan alkalmas, mégis sok őrsparancsnok nem saját belátásából folyólag gyakorolja azt, hanem mert követelik.

Ma, mikor az őrskörletek lényegesen kisebbek, mint a múltban, s minden lényeges tereptárgy fel van véve az őrsjáratok beosztásokban, úgy hogy a régi 4—5, 8 kilométeres távolságok helyett 0,5, 1,5 és 2 kilométeres távolságok vannak az egyes tereptárgyak között, ezzel

az ellenőrző őrsparancsnokoknak számolni okvetlen kell, s a ki ezzel számot vet, hamar ráé jön, hogy az egy más mellett 1—2 kilométerre eső tereptárgynál az ellenőrzés ismétlése *értéktelen*.

Nyílt terepen hol szabadszemmel messze ellátni, pláne a hol lovas járőrök tesznek szolgálatot, vagy a hol az egyes őrsjáratok kicsinyek a 2—3 ponton való ellenőrzés követése, vagy érszakolása nem helyén való, mert az ismételt váratlan meglepés a rendelkezésre álló idő alatt keresztül nem vihető.

Mikor egy-egy őrsparancsnokot erről felvilágosítok, szinte kőndőleg néz s addig meg nem nyugozik, míg meg nem magyarázom neki, hogy az őrsparancsnok nem gép, hanem önálló ember, a ki cseljén felismerésére képes kell hogy legyen, s ennek elérésére minden megengedett eszközt fel kell hogy használjon.

Nem azért megy az őrsparancsnok ellenőrző szolgálathoz, hogy az őrsjáratok lapba csak gépiesen beírja, hogy a járőrt ellenőrizte, hanem azért, hogy valójában meggyőződjék a járőr ténykedéséről, s arról is, hogy őrskörlete egyes tereptárgyainál milyen állapotok uralkodnak, s ha hibát, bajt észlel, azokon az ő magasabb képzettsége segítségével segítsen, *intézkedjék*.

Már most, ha ez is a cél, miért nem tartózkodhatna az őrsparancsnok egyes tereptárgyaknál tovább a szükség és az elerendő célhoz képest, mint a rendes járőr, miért nem használhatná fel idejét arra, hogy tisztos polgárokkal egyről-másról elbeszélgethessen, s ennek örve alatt magát oly jelenségekről tájékoztathasson, melyeknek nyitjára csak ezton jöhet, s nyurgalással soha sem szerezhetne róluk tudomást.

Az őrsparancsnokok igen sok esetben magukat kényes helyzetbe hozzák azzal, hogy a havi első ellenőrzést igen későre hagyják, vagy ha már a két ellenőrzés meg van, egészen nyugodtak. Az első esetben, mert megkészték, nem a szükséghez és célhoz mérik teendőiket, a másik esetben pedig, — mert a csendőrök ezt számon tartják, — okai lesznek egy esetleges hibának, melyet a járőrök abban a hitben követnek el, hogy az őrsparancsnok már két ellenőrzést fogantatosított, s a hó végéig többet nem jön ellenőrizni.

Így az őrsparancsnok azon igyekszik, hogy ura legyen a helyzetnek, soha nem szorul a sablon köze, és ha a szükség úgy hozza magával, megtoldja az ellenőrzések szárnát, pld. olyankor, mikor olyan szolgálat teljesítetik, mikor a járőrnek több alkalom kínálkozik szabálytalanság elkövetésére (vásár, búcsú, népgyűlés, szüreti mulatság, bál stb. alkalmával) vagy ha a járőr tagjában, vagy tagjaiban föltétlenül nem bízhat meg, s csak az ellenőrzés kínálkozik mint egyedüli mód és eszköz a rendes állapot fenntartására.

Összegezve az egészet, az ellenőrzés csak akkor szolgálhatja a kívánt célt, ha az váratlan, meglepő megjelenéssel kapcsolatban az ellenőrzendő legénység tulajdonságaihoz, megbízhatóságának mértékéhez, a fennforgó körülmények figyelembevételével, és az őrsparancsnok által *önhatatosan* és azzal a törekvással teljesítetik, hogy a csendőrök szolgálata helyes mederben tartassék, oktatása és vezetése, megősmérése elősegíttessék, s minden sablontól mentesíttessék, a végül, hogy az őrsparancsnok minden körülmények között ura legyen a helyzetnek őrskörletében.

Lebetetlen, hogy ennek cseliravezetőséget be ne lásson minden őrsparancsnok s hogy ily cselitudatos ellenőrzések mellett könnyebbnek ne találja azt a feladatot, melyet a kötelező ellenőrzések ezimén a szabályok tőle megkivánnak.

Jankó Károly járásőrmester.

Pachmayer Róbert járásőrmester.

Szabó Sándor őrmester felvizsgálása.

A járásparancsnokok az őrsparancsnokokkal szemben hatványozottan előnyösebb helyzetben lévén, a szolgálat nagy érdeke követeli, hogy e kedvező helyzetet a szolgálat javára kellőleg kibasználják az ellenőrzések terén, s kell, hogy jó példával előljárva, az ellenőrzések szablonosságát szüntessék meg, s oda hassanak, hogy a hatáskörök alá eső területen végzendő ellenőrzések valóban ellenőrzések legyenek.

A kiszolgált altisztek alkalmazásáról.

Irtja: dr. Végk Kálmán, honvédelmi miniszteri fogalmazó.

(Vége.)

Közleményem elején az 1873. évi II. törvénycikk nyújtotta jogok megszerzéséről és a már megszerzett jogokkal való élésselről szólva, azt állítottam, hogy e törvény nyújtotta jogokat a csendőraltisztok csakis a végső szükség esetében vegyék igénybe, a miből természetesen az következik, hogy a míg az ily végső szükség esete be nem áll, addig az altisztek ne lépjenek ki a csendőrségi szolgálatból.

Állításomat két szempontból kívánom bizonyítani, ú. m.: a köz- s így tehát az állam érdeke és az egyéni érdek szempontjából.

A köz- illetőleg az állam érdeke szempontjából bizonyítva állításomat, a következő érvekre támaszkodom.

Minden államnak egyik főtevése az, hogy területén a közbiztonság szilárd alapon nyugodjék, mert csakis az ily állam tarthat igényt arra, hogy jogállamnak neveztesse.

Jó közbiztonság az állam polgárainak is elsőrendű érdeke, mert csakis ez által nyernek az állam polgárai garanciát személyük és vagyonuk biztonságára.

A hol nincs személy- s vagyonsbiztonság, ott nem lehet jólét, nem lehet haladás, s a mely állam polgárainak jólétéről és haladásáról gondoskodni nem tud, annak az államnak nincs létjogosultsága, annak pusztulnia kell, mert az ily állam még a szomszéd államok biztonsága át is veszélyeztetni.

Hogy pedig az állam a kellő közbiztonságról gondoskodik tudjon, szükséges az ezen szolgálat ellátására hivatott testületet szervezni.

E testületet alkotja nálunk a m. kir. csendőrség, melynek hivatása a közbiztonsági szolgálat ellátása, s a melynek megfelelni csak akkor tudhat, ha e testület minden egyes tagja hivatásának magasztán áll.

Hivatásuknak megfelelni pedig e testület tagjai csak úgy és csak akkor tudhatnak, ha alaposan ismerik kötelességeiket.

Oly sokoldalú, és pedig úgy elméleti, mint gyakorlati ismeretekre van szükségük a közbiztonsági szolgálatban állóknak, hogy azoknak elsajátítása multhatlanul hosszabb időt igényel és csakis ily, a közbiztonság ellátásában töltött hosszabb szolgálati idő után tudja az illető szerzett tapasztalatait és ismereteit a köz javára eredménynyel érvényesíteni.

Ha végig tekintünk azokon az intézkedéseken, a melyeket az állam a csendőrség altisztjeire nézve tett, lehetetlen ezekből meg nem látni azt, hogy az állam minden lehető elkövet annak érdekében, hogy azok az altisztek, a kik csendőrségi szolgálatra vállalkoztak, minél tovább is maradjanak e testületben s egyetlen intézkedés nincs olyan, a melyből azt lehetne kiolvasni, hogy az állam szabadulni akarna azoktól a csendőraltisztoktól, a kik már hosszabb ideig szolgáltak e testületben.

Azt mondhatná valaki, hogy bizony tett az állam ily intézkedést és pedig az 1873. évi II. t. cz. által.

Nos hát igaz, e törvénynek rendeltetése az, hogy a már hosszabb ideig szolgáló altisztek számára oporok és helyükbe fiatal erőket szerezzen, csak hogy ez a rendeltetése a fegyveres erő, azaz: a közös hadsereg, haditengerészet és a m. kir. honvédség hosszabb ideig szolgáló altisztjeire vonatkozik, de nem a m. kir. csendőrség altisztjeire, a mi hogy így van, az kétségtelenül lez előtünk akkor, ha teljesen ismerjük az 1873. évi II. t. cz. alkotásának szükségét, célját és rendeltetését.

A fegyveres erőnek a végből, hogy hivatását minden tekintetben betölteni tudja, többek között szüksége van egy mennyiségileg, mint minőségileg megfelelő altiszti karra, hogy pedig a mennyiségileg megfelelő altiszti kar minőségileg is jó legyen, számot kell vetni a csapataszolgálatnak azzal a természetével, a mely egyenesen kizárja azt, hogy az ily altiszti karnak a tagja, bizonyos koron túl eredménynyel tudja teljesíteni a csapataszolgálatot.

Mi történjék már most az altiszttel akkor, a midőn a katonaság érdeke folytán kell hogy megváljon a szolgálatból?

Oly nyugdíjat adni szoktak — mondjuk 12-15 évi szolgálat után, — a melyből gondtalanul megélhetnek nem lehet, mert ennek óriási pénzügyi kihatása volna, de nem is indokolt, mert ennyi szolgálati idő után a katonaságtól kilépő egyének még munkahírók s más szolgálatban eredménynyel használhatók.

Ezek ismerete után most már könnyen ki lehet találni, az 1873. évi II. t. cz. alkotásának szükségét, annak célját és rendeltetését, a mi nem lehetett és nem lehet egyéb, mint gondoskodás egyfelől a katonaságnál ily hosszabb ideig szolgáló altiszteknek jövőjéről arra az időre, a midőn azok a katonai szolgálatból és pedig a katonaság érdeke folytán megválni kénytelenek, másfelől pedig gondoskodás arról, hogy az állam pénzügyi megterhelhetése nélkül biztosítsa a katonaságnak, a neki föltétlenül szükséges altiszti kart.

Az 1873. II. t. cz. pedig meg is felel e céloknak, mert az által, hogy a már ismert feltételek mellett polgári szolgálatban való alkalmazáshoz juttatja az altiszteket, gondoskodik jövőjükéről, viszont pedig éppen e kedvezmény által vonja az altiszteket a tovább szolgálatra, tehát gondoskodik a katonaságnak multhatlanul szükséges fiatalabb altisztekről.

A törvénynek ezen célját és rendeltetését a csendőrség altisztjeire vonatkoztatva, azt látjuk, hogy ezek nem alkalmazhatók azokra, mert, a mint azt kiintattam a csendőrségi szolgálat természetétől egyenesen megköveteli, hogy az altiszt minél tovább szolgáljon, a mi mellett az az a körülmény is, hogy a csendőraltisztnek állása öletpályát jelent, mert nemcsak képzettségüknek megfelelő javadalmasággal vannak a csendőraltisztok ellátva, de nyugdíjjogosultságuk megállapítása is — 10 évi szolgálat — azt bizonyítja, hogy a csendőrség altisztjeit illetőleg nem forog fenn az az eset, a mi a katonaság altisztjeinél fennáll.

Ha tehát már most úgy a közbiztonsági szolgálat követelményéből, mint a csendőraltisztjeire nézve tett összes intézkedésekből azt látjuk, hogy ezek mind azt célozzák, hogy minél tovább maradjanak az altisztek a csendőrség szolgálatában: ezekből nem lehet más következtetést levonni, mint azt, hogy a köz, illetőleg állam érdeke az, hogy a csendőraltisztok a csendőrségi szolgálatból csak a legvégső esetben lépjenek ki, a miből már most következik az, hogy az állam nem azon

okból részeseit a csendőrség altisztjeit az 1873. évi II. t.-cz. nyújtotta jogokban, hogy ez által őket a szolgálathoz való kilépésre buzdítsa, mert ha ezt akarná az állam, akkor megtagadná önnön érdekeit, — hanem adja a jogot a csendőrraltisztoknak biztosítésként arra az időre, a midőn oly körülmények közé juthatnak, hogy kénytelenek a csendőrségi szolgálathoz megválni.

A mi már most állításomnak az egyéni érdek szempontjából való bizonyítását illeti, úgy hiszem, hogy erre nézve a legkényelmesebb érv az lesz, ha kimutatom, hogy a csendőrraltisztok anyagi jóléte, mely szolgálat által van jobban biztosítva: a csendőrségi vagy pedig az igényjogosultsági igazolvány által elérhető polgári szolgálathoz.

Há képet festeni ennek természetesen csak akkor lehetne, ha ismertetném az igazolványos altisztek által elnyerhető valamennyi állásnak javadalmazását és az azokhoz megkívánt előfeltételeket, azonban ezzel már túlmonok a közleményem célján, de talán lesz még alkalmam ezeknek bővebb ismertetésére is.

Állításom bizonyítás érdekében nem is szükséges feltétlenül ily részletezésre kiterjeszkedni, elégséges lesz ehhez, ha az állások tömkelegéből kiválasztok egy szolgát és egy hivatalnok állást és pedig olyat, a melyre az altisztek tapasztalat szerint előszeretettel pályáznak és ezen állások javadalmazását összehasonlítom a csendőrraltisztek illetményeivel.

A miniszteriumoknál fenntartott szolgai állások azok, a melyekre a csak szolgai és alsóbbrendű felügyelői állásra jogosító igazolvánnyal ellátott altisztek tömegesen szoktak jelentkezni, mert egy ily állásra 10—15 igazolványos altiszt is szokott pályázni.

Ily szolgai állásnak a javadalmazása 700—1000 korona, továbbá 400 korona lakpénz és 100 korona rubaátalány. Kezdő fizetés tehát 700 korona, a mely aztán idővel 1000 koronáig emelkedhetik, s ennél nagyobb fizetéshez az ily hivatalszolga már csak akkor juthat, ha kapussá vagy ajtónállóvá lép elő, a mikor is 1200 korona maximális fizetése lehet.

Ezeket az állásokat azonban csak nagyon kevés szolgai éri el, mert egy-egy miniszteriumban rendszerint egy kapus és legjobb esetben három ajtónálló van.

Az a fizetés tehát, a melyet a legtöbb hivatalszolga elérhet — természetesen ezt is csak akkor, ha hosszabb ideig szolgálatképes marad, — 1000 korona, a mihez még a lakpénz és rubaátalány járul, de a melyeket tényleg a szolgára ki is ad, abból fenntartásához sommit se tud megtakarítani.

Elnyerheti pedig ezt az állást az a m. kir. csendőr-örvezető, (a rendfokozatú altisztet kell tekintetbe venni, azért, mert igazolványt 12 évi szolgálat után lehet nyerni, ennyi szolgálattal idővel pedig a csendőrraltiszt már rendszeren örvezető), a kinek már — minthogy 12 évi szolgálata van — a kezdő évi 1100 kor., a szolgálati pótdíja 400 kor., ezen kívül természetbeni lakása és rubázata és minden 24 órni szolgálat után egy kor. vezénylési pótdíja van, a mely utóbbi jövedelem circa évi 60 koronának felel meg.

Ezek szerint tehát a 12 évi szolgálattal bíró csendőr-örvezetőnek készpénzjavadalmazása évente 1560 kor., a mihez még természetbeni lakás és rubázat járul.

Láthatjuk ebből, hogy az ily csendőrörvezetőnek jövedelme 560 koronával több azon hivatalszolga jövedelménél, a ki már elérte a maximális 1000 korona fizetést.

Még szembevetendőbb lesz ez a fizetésbeli különbség, ha azt vizsgáljuk, hogy mennyi fizetést fog kapni az

az 1560 korona jövedelemmel bíró csendőrörvezető akkor, ha hivatalszolgai állásra neveztetik ki.

Mint tudjuk az igazolványos altisztek a fenntartott szolgálati állomásoknak rendszerint csak legalább fokozatban alkalmazhatnak, a minnek megfelelően tehát az ily csendőrörvezetőből lett hivatalszolga 700 korona fizetést fog kapni, lakpénz és rubaátalányon kívül, tehát 860 koronával lesz kevesebb fizetése, ha hivatalszolgává neveztetik ki, mint volt az előtt.

Ehhez komplementárt fűzni igazán felesleges, s napnál fényesebb, hogy ily lépést csak a követelhet el, a kinek már más választása nincs, vagyis a kiro nézve a csendőrség kötelékéből való kilépés elkerülhetetlenné vált.

A kép teljessége és a csendőrraltiszt és a hivatalszolga jövedelme közötti különbség kellő időmőborítássa, nemkülönbön állításomnak minél kétségtelegebb bizonyítás érdekében nem lehet figyelmen kívül hagyni azt a körülményt sem, hogy a csendőrörvezető fizetése, ha 16 évi szolgálati ideje van, 100 koronával emelkedik, mert szolgálati pótdíja akkor már 500 korona lesz, tehát javadalmazásbeli fölénye, a hivatalszolga által elérhető maximális 1000 korona fizetéssel szemben, ekkor már 660 korona.

De nem lehet figyelmen kívül hagyni az említettek érdekében azt sem, hogy a 16 évi szolgálattal bíró csendőrraltiszt már őrmester lehet, a mikor az évi kezdője 1300 korona s szolgálati pótdíja 500 korona s így összehajlétnénye a vezénylési pótdíjat 60 koronára becsulve, 1860 koronát tesz ki.

A míg tehát egy csendőrraltiszt 1860 korona évi készpénzjövédelmet érhet el, addig a hivatalszolga, a lakpénz és rubaátalányon kívül, 1000 koronát, a miből természetesen csak azt a konzekvenciát lehet levonni, hogy a csendőrraltisztnak egyéni érdeke nem lehet más, mint az, hogy minél tovább maradjon a csendőrségi szolgálathoz.

Lehetne még anyagi szempontból több oldalról is bíráltni e kérdést, így pl. a nyugdíj szempontjából, továbbá abból a szempontból is, hogy mely szolgálathoz könnyebb a megölhetés stb., de igazán feleslegesnek tartom ezekre kiterjeszkedni, anyai mindenesetre bizonyos, hogy e szempontokból is csak a csendőrraltisztnak van előnyösebb helyzete; tehát mellőzve ezeket, még csupán a kétféle szolgálat bírálatára szorítkozom.

Távol áll tőlem az a gondolat, hogy bárkinek is a foglalkozását kisebbiteni akarnám, mert hiszen bármely munkakörben, annak lelkiismeretes betöltése által, lehet eredményeket elérni, lehet a köz javára munkálkodni, de úgy hiszem, hogyha valaki már csendőrraltiszt lett, akkor reá nézve nem mindegy az, hogy ma, mint a személy- és vagyónbiztonság őre teljesít szolgálatot s fejt ki tevékenységet az államnak ehhez fűződő érdekei előlérsében, vagy pedig, hogy bolnap, mint hivatalszolga tesz eleget az ezen állással járó s az előbbihez viszonyítva jóval kisebb jelentőségű kötelességnek.

De nem lehet közömbös a csendőrraltiszteknek nézve annak tudata sem, hogy ők tagjai annak a testületnek, a mely hazánkban nemcsak különös közbecsülésben, de usztatlan közszeretében is áll.

Attérve ezek után az igazolvány alapján elérhető hivatalnok és a csendőrraltiszt állás anyagi javadalmazásának összehajléltására, itt is egy oly hivatalnok állást választok ki, a melyet az igazolványos altisztek szintén előszeretettel keresnek fel.

A miniszteriumok segédhivatalainál rendszeresítő levő állások tekinthetők ilyeneknek s nevezetesen az irdalmagédaltiszt állás az, a melyre az igazolványos al-

KÉPEINKHEZ.

tisztnek igénye van, mert ez az állás a segédbivatali tisztviselők létszámában a legalsó fokozatu.

Ezen állással 1400 korona fizetés és 800 korona lakpenz jár, mely utóbbi jövedelem azonban az összehasonlításonal, mint hogy ezzel szemben az altisztnek természetbeni lakása van, itt nem jöhet tekintetbe, de különben is a lakpenz tényleg e célra is fordíttatik s a legtöbb esetben e lakpenzéért megfelelő lakást nem is lehet kapni.

Ha már most itt is ezzel szembe állítjuk a 12 évi szolgálattal bíró csendőrörvezető fizetését — vagyis 1560 koronát — azt látjuk, hogy a csendőrörvezető fizetése az irodasegéd-tisztí fizetésénél 160 koronával több, az igazolványos altisztek részére az 1873. évi II. t. cz. 5. §-a alapján elsőbbségileg biztosított irodai és kezelési alsóbbrendű hivatalnokai állások között pedig egy sincs olyan, a melynél a kezdő fizetés 1400 koronánál több lenne.

Az irodasegéd-tiszt négy évi szolgálat után 200 kor. pótlékot kap, tehát a fizetése 1600 korona lesz, viszont a csendőrörvezető szolgálati példija is emelkedik négy év alatt, a 16. szolgálati évének betöltésével, 100 koronával, a mikor is a csendőrörvezető összilletéke 1660 korona, tehát még mindig 60 korona többletet mutat a csendőrörvezető fizetése, az irodasegéd-tiszttel szemben.

Vegyük azt az igen szerencsés esetet, hogy az irodasegéd-tiszt hat évi szolgálat után irodatiszté nevezetik ki, a mikor is már 2000 korona fizetése van, a mely fizetéssel szemben a csendőraltiszt középszénelme már 1860 korona, mert hiszen ezen hat év alatt abból a csendőrörvezetőből, a ki 12 évi szolgálata betöltésekor örsvezető volt, már őrmester lett, a mikor pedig középszénelmeténye 1860 koronát tesz ki.

Ez esetben tehát 140 koronával több jövedelme van az irodatisztnek, mint a csendőrörmesternek.

Az irodatisztnek e jövedelmi többlete azonban csak látszólagos, mert neki az élet nem 140 koronával, de legalább is a duplójával drágább. Mert hogy egyebet ne említsék, az irodatisztnek a rubázastról magának kell gondoskodnia, a csendőrnek ellenben nem, s így ez az egy tétel már felemészti ezt a 140 korona jövedelmi többletet.

Az irodatisztből lehet ugyan még segédbivatali igazgató és segédbivatali főigazgató is, mely utóbbi említett állás javadalmazása 3600 K., azonban a segédbivatali igazgatói állást 100 irodatiszt közül 5-6. a főigazgatóit pedig 140 közül egy ha elérí. tehát ezekre számítani vagy a csendőrőrségi szolgálathól való kilépést ezekre alapítani igazán nem lehet. Ne feledjük el még azt sem, hogy ily hivatalnoki állást csak az az altiszt nyerhet el, a kinek négy középiskolai előképzettsége van.

Úgy hiszem, hogy az elmondottakkal sikerült a csendőr altiszteket meggyőzőnem a felől, hogy sem az állam érdeke, sem pedig a saját érdekük nem lehet az, hogy elnyerve az igazolványt minden körülmények között álljanak is az azzal járó jogokkal s úgy hiszem ezek után teljes joggal állíthatom s a saját érdekükben figyelmeztetnem a csendőraltiszteket arra, hogy az 1873. évi II. t. cz. által nyújtott jogokban való részesedést ne tekintse illetékteljárnak, hanem csak régóta szükségükkel levele igénybe vevendő eszköznek.

E figyelmeztetésnek vagy mondjunk jó tanácsnak megiszivlése most már annyival is könnyebb lehet, mert az az ok, a mely a csendőrlegénységet a polgári szolgálathoz való átlépésre a legtöbb esetben indította, hogy t. i. nem nősihettek meg, már megszűnt s jövőben már a csendőrnek sem lesz tilalom az életnek természetes rendeltetése: a családalapítás.

Kitüntetett csendőraltisztek.

(1) császári és apostoli kir. Felsőgo napról-napra érezteti velünk legfelsőbb kegyeit. Folyó évi augusztus hó 18-ával is, a koronás ezüst érdemkereszttel tüntetett ki többeket a csendőrőrség altisztejei közül. Bajtársainknak az érdem e jelével való feldisztatése már meg is történt. Csoportosan kapjuk az ezekről szóló tudósításoknak, valamint a feldisztatés pillanatáról illetve a kitüntetettekéről beküldött képeknek lapunk egy számában való közlése, helyszüke miatt, lehetetlen, folytatógos cikksorozatban adjuk közre ezeket.

Lapunk jelen számában a következő feldisztatésekről adunk hírt:

Szép ünnepegy keretében folyt le október hó 10-én Máramarosszigeten Szabó Sándor őrmester, szörnnysegéd-munkásnak, a koronás ezüst érdemkereszttel való fel-disztatése, a szárny tisztikara s az ez alkalomra egybegyült mintegy 50 főnyi legénység jelenlétében.

Az ünnepegy beszédet, az éppen szemlén ott volt Bárd Gyula, másdörtzatiszti teendőkkal megbízott százados tartotta, magas szárnyalásu beszédben méltatván a kitüntetett altiszt érdemeit s követendő mintaképül mutatván őt be a jelenvoltaknak. Az érdemkereszt feltüzése után a Buday Andor főbadnag által vezetett díszszakasz ellépett a kitüntetett előtt, mire az ünnepegy e része befejeződött, hogy az ez alkalomból tartott díszebéden nyerjen folytatást.

Ugyancsak hasonló ünnepegyesség mellett történt meg Pozsonyban, e hó 7-én Pachmayer Róbert járásörmester segédoktató és Jankó Károly járásörmester, pozsonyi járásparancsnok feldisztatése is.

Ettrekarcsai Lukács Ákos százados, pótszárnyparancsnok vezetése alatt díszszázad és az altisztek csoportja várta a laktanya udvarán Csató Ferencz őrnagy, kerületi parancsnok-helyettes, a ki a tisztikar kíséretében délelőtt 9 órakor érkezett meg. Lélekemelő, tartalmas beszédben emlékezett meg Csató őrnagy a két, már 20 éven felül szolgáló altiszt érdemeiről, mint nyílt, igaz, becsületes és hűséges altiszteket állítván őket a jelenvoltak elé, a kik az említett hosszú idő alatt az előjárók elismerését és teljes meglegedését, de a bújársnak és az alárendelték szeretetét is mindenkor kiérdemelték.

Ezekután a feldisztatés, majd a díszszázad elléptetése következett s az ünnepegyt itt is díszlakomával fejezték be, melyen több pohárköszöntő hangzott el és jóideig kellemes hangulatban éltették a két kitüntetett altiszteket.

A két altiszt arcképét, valamint a Szabó őrmester feldisztatéséről felvett fényképet olvasóinknak bemutatjuk.

HIREK.

Három körrrendelet. A m. kir. honvédelmi miniszter ut október 17-én három körrrendeletet adott ki, a melyek közül az első, 9195/eln. szám alatt, a szolgálat közben pihenés vagy étkezés céljából a laktanyában töltött időnek a szolgálati órák számába való betudása tárgyában, a Ca. 1. a. jelzetű Függelék C., fejezet, 11. pontja 2. bekezdésének kiegészítését rendeli. A második, 8581/eln. szám alatt, azt a kimutatást közli, mely a VIII. számú csendőkerület felállítására folytán szükségessé vált új területi beosztás alapján, a csapatok által a csendőrőrséghez átengedendő jelentkezők bovatartozandóságát tün-

PÁLYÁZATOK.

Egy irnoki állás az antalfelvi királyi járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 300 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a német, szerb és román nyelv ismerete. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a pannonvári kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi november hó 28-ig.

Egy hivataloszolgal állás a sepiászentgyörgyi pénzügyigazgatóságánál. Fizetés pótlékkal 900 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona. Buhallatmány 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a sepiászentgyörgyi pénzügyigazgatósághoz 1908. november hó 30-ig.

Egy lovas- és két gyalogrendőri állás Zombor sz. kir. városánál. Fizetés 700 korona. Csizmaipénz 40 korona. Természetbeni ruházat. A lovasrendőrnél zeneként 240 kor. lőortólátó átvétel. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. A helyettes polgármesterhez érkezett kérvények a város főkapitányához 1908. évi nov. 29-ig.

Egy szolgai állás a magyar nemzeti múzeum növényzeti osztályában. Fizetés 700 korona. Lakpénz 400 korona. Buhallatmány 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Helyettesítő más. Egy-két középiskolai osztály elleni nyújt. A vállas- és közoktatásügyi miniszterhez érkezett kérvények a magyar nemzeti múzeum igazgatóságához 1908. évi november hó 26-ig.

Egy irnoki állás Báros vármegye tapolyi főszolgabírói hivatalánál. Kezdi fizetés 1400 korona. Lakpénz 300 kor. Négy középiskolai osztály. Magyar nyelv szóban és írásban. Báros vármegye főispánjához érkezett kérvények Báros vármegye alispánjához 1908. évi nov. hó 29-ig.

Egy hivataloszolgal állás a munkácsi kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 180 korona, esetleg természetbeni lakás. Buhallatmány 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a beregszászi kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi december hó 8-ig.

Egy irnoki állás a tatai kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Szabályszóró lakpénz, esetleg természetbeni lakás. Magyar nyelv szóban és írásban. Hat havi előzetes bírósági próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a komáromi kir. törvényszék elnökéhez 1908. decz. hó 1-ig.

Egy szolgai állás az országos magyar iparművészeti múzeumnál. Fizetés pótlékkal 700 korona. Lakpénz 300 korona. Buhallatmány 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kertészethoz való jártasság előnyt nyújt. A vállas- és közoktatásügyi miniszterhez érkezett kérvények az országos magyar iparművészeti múzeum igazgatóságához 1908. évi decz. hó 15-ig.

Egy hivataloszolgal állás a losonci kir. járásbírósnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Lakpénz pótlékkal 200 korona. Buhallatmány 100 korona vagy természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a halassyvármóni kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi december hó 15-ig.

Egy irnoki állás a kassai m. kir. pénzügyigazgatóságánál. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a fontmagyar kir. pénzügyigazgatósághoz 1908. évi december hó 1-ig.

Egy hivataloszolgal állás a nagyvárad vagy más adóhivatalnál. Fizetés pótlékkal 600 korona. Szabályszóró lakpénz. Buhallatmány 60 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a nagyvárad pénzügyigazgatósághoz 1908. decz. 8-ig.

Egy rendőri állás a Hódmezővásárhely város törvényhatóságánál. Kezdi fizetés 540 korona. Lakpénz 70 korona. Csizmaipénz és természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Három havi próbaszolgálat. Kérvények a város polgármesteri hivatalához 1908. decz. 14-ig.

Egy szolgai állás a kolozsvári egyetemnél. Kezdi fizetés 600 korona. Lakpénz 225 korona. Természetbeni ruházat. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a kolozsvári egyetem rectori hivatalához 1908. decz. hó 1-ig.

Egy irnoki állás a soproni kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 420 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények a soproni kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi november hó 23-ig.

Hét írodasegéd-tisztai állás a vállas- és közoktatásügyi miniszteriumban. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 800 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Négy középiskolai osztály. Kérvények a ministerium elnöki irodájába 1908. évi november hó 25-ig.

Egy hivataloszolgal állás a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalnál. Fizetés 700 korona. Lakpénz 400 korona. Buhallatmány 100 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Kérvények a m. kir. állami munkásbiztosítási hivatalhoz (V., Akadémia-u. 1. szám) 1908. évi november hó 25-ig.

Egy hivataloszolgal állás a zágrábi egyetemnél. Fizetés 300 korona. Lakpénz 215 korona. Természetbeni ruházat. Horvát nyelv szóban és írásban. Kérvények a zágrábi egyetem akadémiai tanácsához 1908. évi november hó 30-ig.

Egy irnoki állás az aranyosmaróti kir. törvényszéknél. Fizetés pótlékkal 1400 korona. Lakpénz 360 korona. Magyar nyelv szóban és írásban. Bírósági próbaszolgálat. Négy középiskolai osztály. Telekkönyvi vizsga. Kérvények az aranyosmaróti kir. törvényszék elnökéhez 1908. évi nov. 24-ig.

VÁRNAY és FIA = BUDAPEST, =

Vl., Liszt Ferencz-tér 9.

könyvnyomda, könyv-, papír- és írószer-kereskedés, a magyar kir. — csendőrségi hivatalos nyomtatványok legnagyobb raktára. —

Könyvek, levélpapírok, imakönyvek és írószerek dus választékban.

A Tanoszlály-parancsnokságok szíves figyelmébe ajánljuk általános használt és közkedveltségnek örvendő altiszti iskolai füzet-mintagyűjteményünket (garnitúrák) és a kiadásunkban most megjelent Próbacsendőrök kézikönyvét, melyet tömeges megrendelés esetén kedvezményes áron szállítunk.